

נייר עמדה בנושא

הצעת חוק להחלפת המונח "מעביד" וחובת שימוש במונח "מעסיק" (תיקוני חקיקה), התש"ע-2010

ארגון רבני צהר, מבקש להביע את תמיכתו בהצעת חוק להחלפת המונח "מעביד" וחובת שימוש במונח "מעסיק" (תיקוני חקיקה), התש"ע-2010, אשר עניינו להמיר את השימוש במונח "מעביד", בחקיקה בעבר ובכל חקיקה עתידית, במונח "מעסיק".

תמיכתנו נובעת מהסיבות הבאות:

1. **יחס ראוי לעובד:** ההלכה היהודית מדגישה מאוד את העובדה שהיחסים בין האדם המעסיק לחברו הפועל המועסק לא יהיה יחס של עבדות, שממנה נגזרת המילה "מעביד". נאמר בתורה: "כִּי עֲבָדִי הֵם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אִתָּם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם"¹, ודרשו חכמינו: "עֲבָדִי – וְלֹא עֲבָדִים לְעַבְדִּים"². אדם צריך להיות עבד לאלוהיו, לערכיו ולמצפונו, אבל לא לחברו. כתוצאה מתפיסה עקרונית זו נקבעו הלכות שונות הממחישות את היות הפועל בן חורין, כמו למשל: האיסור לתת לפועל משימות שאין להן סוף מוגדר או שאין בהן צורך אמתי, או משימות מבזות.³ כמו כן, לפי ההלכה חובה לדאוג לפועל לתנאי עבודה סבירים,⁴ ולאפשר לו להתפטר ולעזוב את עבודתו בכל עת שיחפוץ.⁵ אנו סבורים כי תפיסת הפועל המשתקפת בהצעת החוק מתאימה למבט היהודי בסוגיה זו.

2. **חשיבות המינוח והשפה:** היהדות שמה דגש רב על השפה כמכוננת את התודעה החברתית וממילא כמשפיעה על הנורמות ההתנהגותיות. על פי המסופר בתורה, תפקידו של האדם הראשון היה לתת שמות לכל החיות,⁶ מה שמבטא באופן סימבולי את התפקיד האנושי לתת משמעות לעולם.⁷ אנו סבורים שתפקידו של המחוקק לתת שמות לתופעות חברתיות שונות, ובכך לעצב את התודעה ואת ההתנהגות על פי ערכים יהודיים ודמוקרטיים ראויים, בדומה להצעת החוק הנוכחית.

¹ ויקרא כה, מב.

² בבא קמא קטז ע"ב,

³ רמב"ם, הלי עבדים א, ה-ז.

⁴ שם הלכה ט.

⁵ בבא קמא קטז ע"ב.

⁶ בראשית ב, יט.

⁷ עיינו בהקשר זה באריכות בפירוש הרב שמשון רפאל הירש שם.